

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูตีเค้น ผู้บริหารโรงเรียนตีเค้น และผู้จัดโครงการตีเค้น เกี่ยวกับปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา มีสาระสำคัญต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความคิดเห็นของครูตีเค้น ผู้บริหารโรงเรียนตีเค้น และผู้จัดโครงการตีเค้น เกี่ยวกับปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ

ครูตีเค้นที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2529 จาก 73 จังหวัด รวม 73 คน จากสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 1 คน จากสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น 1 คน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 คน และจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 1 คน รวม 77 คน

ผู้บริหารโรงเรียนตีเค้นที่ได้รับการคัดเลือก จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ.2529 จาก 73 จังหวัด รวม 73 คน จากสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร 1 คน จากสำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น 1 คน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 คน และจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 1 คน รวม 77 คน

ผู้จัดโครงการค่านั่งเสริมประชาธิปไตยตีเค้น และผู้จัดโครงการกิจกรรมสหกรณ์ตีเค้น ที่ได้รับการคัดเลือกจากเขตการศึกษาทั้ง 12 เขต เขตละ 3 คน และจากสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครอีก 1 คน เป็นประเภทละ 37 คน 2 ประเภทรวม 74 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 228 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ และคุณภาพการเรียนการสอน ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม 2 ชุด ซึ่งชุดที่ 1 เป็นการถามความคิดเห็นทั่วไป และแนวปฏิบัติในการเรียนการสอน ของครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเบื้องต้น และศึกษาจากเอกสาร รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นเครื่องมือ ชุดที่ 2 โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเติมคำลงในช่องว่าง แบบสำรวจรายการ แบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่นชุดเดิม จำนวน 228 คน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามชุดที่ 1 แก่ ครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น ที่มาสัมมนาวิชาการที่กรุงเทพฯด้วยตนเอง ใช้เวลา 5 วัน ได้คืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 ส่วนแบบสอบถามชุดที่ 2 ได้ส่งทางไปรษณีย์ให้แก่ ครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น จำนวน 228 ฉบับ ในเวลา 4 สัปดาห์ ได้รับแบบสอบถามคืน 219 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.05

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าทางสถิติดังนี้คือ แบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 1, 2, 3 ส่วนที่เป็นแบบสำรวจรายการ นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง สำหรับข้อมูลในส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด นำมาวิเคราะห์โดยการเรียงลำดับความถี่ แล้วนำเสนอในรูปของความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ครูดีเด่น

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น

1.3 ผู้จัดโครงการดีเด่น

1.1 สถานภาพของครูดีเด่น

ครูดีเด่นมีจำนวน 75 คน เป็นชาย 23 คน หญิง 52 คน ครูดีเด่นที่ได้รับคัดเลือกส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาต่าง ๆ เช่น ประถมศึกษา ภาษาไทย ฯลฯ และมีประสบการณ์ในการสอน 5-10 ปี ซึ่งที่ปฏิบัติการสอนนั้นส่วนใหญ่เป็นชั้นประถมปีที่ 5-6 กลุ่มวิชาที่สอน เช่น กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ คาบเวลาที่สอนนั้นประมาณ 21-25 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ นอกจากนี้ครูดีเด่นยังมีหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการเรียนการสอน คือ เป็นวิชาการโรงเรียน วิชาการกลุ่ม บรรณาธิการ

1.2 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นทั้งหมด 73 คน มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ 11 คน อาจารย์ใหญ่ 51 คน ครูใหญ่ 8 คน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ 2 คน ผู้ช่วยฝ่ายธุรการ 1 คน เป็นชาย 57 คน หญิง 16 คน มีอายุตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาบริหารการศึกษามากที่สุด มีประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารส่วนใหญ่ 11-15 ปี และเคยมีประสบการณ์ในการสอน 21-23 ปี

1.3 สถานภาพของผู้จัดโครงการดีเด่น

ผู้จัดโครงการดีเด่นทั้งหมด 71 คน เป็นชาย 50 คน หญิง 21 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาประถมศึกษา สังคมศึกษา และบริหารการศึกษา ฯลฯ มีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง 5-10 ปี ขนาดของโรงเรียนที่ได้รางวัลนั้นมักเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่จัดโครงการมาแล้วประมาณ 1-2 ปี

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และแนวปฏิบัติของครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น

2.1 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ครูดีเด่นมีความเห็นเกี่ยวกับด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายว่า จุดหมายส่วนใหญ่ของโรงเรียนนั้นต้องการให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และนำเอาวิชาความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และยังมีมุ่งพัฒนางานทั้ง 6 ประเภทในโรงเรียนโดยเน้นงาน

วิชาการเป็นสำคัญ โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการกลุ่มและยึดหลักประชาธิปไตย เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ความคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งจุดหมายนี้เป็นผลจากการผสมผสานระหว่างจุดหมายของหลักสูตร กับความต้องการของชุมชน เพราะหลักสูตรต้องการพัฒนาคน ชุมชนต้องการความก้าวหน้า การที่จะพัฒนาชุมชน ก็ต้องพัฒนาคนให้มีการศึกษาก่อน

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นมีความเห็นเกี่ยวกับด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายว่า จุดหมายส่วนใหญ่ของโรงเรียนนั้น เพื่อเร่งปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดให้มีการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมและมุ่งให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ เพื่อพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติ ทำงานโดยมีหลักการและแนวคิด และเมื่อประสบปัญหาก็สามารถแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือตนเองได้ ส่วนเด็กที่จะไม่ศึกษาต่อ ก็จะทำให้มีความรู้ ในด้านการทำงานและพื้นฐานอาชีพ เพื่อที่จะได้นำไปพัฒนา สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมในชุมชน สามารถประกอบอาชีพเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมได้

ผู้จัดโครงการดีเด่นมีความเห็นเกี่ยวกับด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายว่า บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนาจุดหมายของโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติตามจุดหมายของหลักสูตร เช่น มีความอดทน มีวินัย มีคุณธรรม มีประชาธิปไตย จุดหมายนี้เป็นผลจากการผสมผสานระหว่างจุดหมายของหลักสูตรกับความต้องการของชุมชน เพราะได้ยึดหลักสูตรเป็นหลักในการปฏิบัติงาน และให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน เช่น เป็นตัวอย่างในการปกครองแบบประชาธิปไตยแก่ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้นำชุมชนที่ดีในอนาคต

2.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน

ครูดีเด่นมีความเห็นเกี่ยวกับด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนว่า ครูดีเด่นเข้าใจจุดหมาย และวิธีการของหลักสูตร โดยศึกษาจากเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งได้แก่ คู่มือครู ในการสอนนั้นครูดีเด่นใช้กิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ทางโรงเรียนยังได้จัดบริการทางการสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ได้แก่ บริการห้องสมุด บริการโครงการอาหารกลางวัน บริการด้านสุขภาพ เป็นต้น

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นทุกคนเคยศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรและบริการทางการสอนที่โรงเรียนจัดให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ได้แก่ บริการเสริมักเรียนเรียน

เก่ง ซ่อมเสริมนักเรียนเรียนอ่อน บริการที่สอนน้องทั้งในด้านการเรียน และกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียน

ผู้จัดโครงการก็เต็มใจความคิดเห็นว่า ผู้จัดโครงการก็เต็มใจเข้าใจจุดหมาย และวิธีการของหลักสูตรจากการอบรม นอกจากนี้นักยังใช้เอกสารประกอบหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เช่น คู่มือครู ซึ่งมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมาก และทางโรงเรียนยังได้จัดบริการเสริมนักเรียนเรียนเก่ง ซ่อมเสริมนักเรียนเรียนอ่อน เพื่อให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรอีกด้วย

2.3 ด้านวิธีสอนของครู และการเรียนของนักเรียน

ครูก็เต็มใจความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวิธีสอนของครู และการเรียนของนักเรียนว่า ในการนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงการสอนนั้น ครูก็เต็มใจได้มาจากการอบรม สัมมนา ซึ่งวิธีสอนที่ใช้และประสบผลสำเร็จมากคือ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่มอย่างมากในการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนวิธีสอนที่ช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลได้แก่ การเสนอสถานการณ์เพื่อฝึกการแก้ปัญหา

ผู้บริหารโรงเรียนก็เต็มใจความคิดเห็นว่า วิธีการที่ผู้บริหารใช้ในการเผยแพร่ความรู้ในด้านการเรียนการสอนนั้นได้แก่ การให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอน เมื่อครูมีปัญหาในการจัดการเรียนการสอน และหลักในการจัดครูเข้าสอนของผู้บริหารนั้นจัดตามความถนัดและความสามารถของครู

ผู้จัดโครงการก็เต็มใจความคิดเห็นว่ากิจกรรมการสอนที่ผู้จัดโครงการก็เต็มใจ จัดได้สอดคล้องกับโครงการ คือ แบบปฏิบัติจริง ดังนั้นโครงการจึงมีส่วนช่วยในด้านการเรียนการสอนแก่นักเรียนเป็นอันมาก เนื่องจากนักเรียนได้มีโอกาสฝึกความกล้า ฝึกการยอมรับในทางที่ถูก ฝึกความรับผิดชอบ ให้เป็นคนขยันหมั่นเพียร รักการทำงาน และยังฝึกในด้านความซื่อสัตย์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ นักเรียนยังได้นำผลจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเข้าใจ และถูกต้อง

2.4 การอบรมรมณีสัย

ครูก็เต็มใจความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการอบรมรมณีสัยว่า ครูก็เต็มใจอบรมนักเรียนทุกครั้งเมื่อมีโอกาส และสาเหตุที่นักเรียนมีการพัฒนาในด้านคุณธรรมดีขึ้น เป็นเพราะการได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน

ครูตีเค็มมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ครูสามารถอบรมนักเรียนก่อนเข้าก่อนเข้าเรียน เช่น หน้าเสาธง ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาในด้านคุณธรรมดีขึ้น ทั้งนี้ก็เป็นเพราะนักเรียนได้รับการอบรม คัดเตือน ทั้งจากที่บ้านและทางโรงเรียน และยังมีการติดตามผลจากคณะครูในโรงเรียนอีกด้วย

ผู้บริหารโรงเรียนตีเค็ม มีความเห็นเกี่ยวกับการอบรม บ่มนิสัยว่า ผู้บริหารสนับสนุนครูผู้สอนในเรื่องการเสริมสร้างจริยธรรมแก่นักเรียน โดยสนับสนุนการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมจริยธรรม ซึ่งกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรมที่มีผลดีมากต่อนักเรียน คือ กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ผู้จัดโครงการตีเค็ม มีความเห็นเกี่ยวกับด้านการอบรม บ่มนิสัยว่า การที่นักเรียนได้ปฏิบัติตามโครงการนั้น เป็นการช่วยฝึกคุณธรรมในด้านความรับผิดชอบ ซึ่งวิธีการฝึกฝนพฤติกรรมนักเรียนตามจุดประสงค์ของโครงการทำได้โดยการนำกระบวนการกลุ่ม เข้าสอดแทรกในการเรียนการสอน

2.5 การวัดผลและประเมินผล

ครูตีเค็มมีความเห็นในด้านการวัดผลและประเมินผลว่า ในการวัดผลนักเรียนวิธีที่ใช้บ่อยมาก คือ การสังเกต และในการประเมินผลนักเรียน ได้ประเมินครบทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ครูตีเค็มมีความเห็นเพิ่มเติมว่า การวัดผลนักเรียนต้องแล้วแต่เนื้อหาและดูจากพฤติกรรมภายในห้องเรียน รวมทั้งการตรวจผลงาน และให้ทำแบบฝึกหัด ส่วนการประเมินผลครบ 3 ขั้นตอนนั้น เพราะต้องการทราบความก้าวหน้า หรือผลการพัฒนาทางด้านการเรียนของนักเรียน เปรียบเทียบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน และทางโรงเรียนได้จัดทำแบบทดสอบไว้เป็นชุด ๆ เพื่อสะดวกในการใช้

ผู้บริหารโรงเรียนตีเค็มได้มีการจัดทำการประเมินผลและการดำเนินงานของโรงเรียนเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยตั้งคณะกรรมการประเมิน ผู้บริหารได้สนับสนุนให้ครูดำเนินการวัดผลให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับระเบียบของการวัดผล และสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานในด้านการวัด และประเมินผลของครูได้โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผู้จัดโครงการตีเค็มมีความเห็นว่า วิธีที่ผู้จัดโครงการตีเค็มใช้ในการวัดและประเมินผลโครงการมากที่สุด คือ มีครูใส่บัตรรับความคิดเห็น และจากการประเมินพบว่าโครงการที่ได้จัดทำก่อให้เกิดประโยชน์ต่อภาพระดมศึกษามากที่สุด

2.6 บริการที่สนับสนุนพัฒนาการของนักเรียน

ครูตีเต๋นมีความเห็นในด้านบริการที่สนับสนุนพัฒนาการของนักเรียนว่าการให้บริการในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมากคือบริการห้องสมุด เพราะคณะครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือ

ผู้บริหารโรงเรียนตีเต๋นมีความเห็นในด้านนี้ว่า บริการห้องสมุดเป็นบริการที่ประสบผลสำเร็จมาก และผู้บริหารยังได้ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ยากจน โดยการจัดบริการค่าน้ำอาหารกลางวัน

ผู้จัดโครงการตีเต๋นมีความเห็นในด้านนี้ว่า โครงการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสนับสนุนพัฒนาการของนักเรียนในด้านคุณธรรมและจิตใจ และยังสนับสนุนพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย เนื่องจากนักเรียนมีรายได้จากการส่งผลผลิตมาจำหน่าย

2.7 การบริหารงานทางวิชาการ และการบริหารโครงการ

ครูตีเต๋นมีความเห็นในด้านการบริหารงานทางวิชาการว่า ผู้บริหารได้สนับสนุนครูทุกคนในการหาความรู้เพิ่มเติมอย่างเท่าเทียมกัน และครูตีเต๋นสามารถเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้กับผู้อื่นโดยการเป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนครูในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนตีเต๋น มีความเห็นในด้านการบริหารงานทางวิชาการว่า ผู้บริหารโรงเรียนตีเต๋นใช้เวลาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวิชาการ โดยยึดหลักว่า การจะบริหารงานวิชาการให้ราบรื่นนั้น จะต้องยึดหลักมีการวางแผนงานก่อนเป็นสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนตีเต๋นมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ในการบริหารงานทางวิชาการที่มีคณะทำงานจัดทำนั้น อาจประกอบด้วยคณะครู คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน โดยให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนโครงการให้มากที่สุด และมีฝ่ายบริหารตรวจสอบ และร่วมกันแก้ไข สิ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารราบรื่นได้ ก็โดยพยายามศึกษาข้อมูล ปัญหา วิเคราะห์ และใช้เทคนิค วิธีการสร้างมนุษยสัมพันธ์ สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้ร่วมงาน

ผู้จัดโครงการตีเต๋น มีความเห็นในด้านนี้ว่า ในการวางแผนโครงการนั้น ได้จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีคณะทำงานร่วมกันวางแผน และมีผู้บริหารและครูช่วยกันดำเนินงานในโครงการ โดยตั้งผู้รับผิดชอบชั้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อสะดวกในการติดตามผลการจัดโครงการ

2.8 การนิเทศการศึกษาและการนิเทศโครงการ

ครูตีเต๋นมีความเห็นในด้านการนิเทศการศึกษาว่า ครูตีเต๋นมีโอกาสนิเทศการสอนเพื่อนครูในโรงเรียน ส่วนครูตีเต๋นและคณะครูในโรงเรียนก็ได้รับการนิเทศจากผู้บริหารและยอมรับการนิเทศ เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้นคำแนะนำจึงเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ผู้บริหารโรงเรียนตีเต๋น มีความเห็นว่า ผู้บริหารได้มีการควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ ภายในโรงเรียน โดยนิเทศด้วยตนเอง ส่วนการนิเทศที่ปฏิบัติแล้วเกิดผลดีที่สุด คือการให้คำปรึกษาหารือ

ผู้จัดโครงการตีเต๋น มีความเห็นในด้านการนิเทศโครงการว่า ผู้บริหารได้มาตรวจตรา ดูแลเกือบทุกวัน และยังช่วยให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นสิ่งช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จ

2.9 การพัฒนาบุคลากร

ครูตีเต๋นมีความเห็นในด้านการพัฒนาบุคลากรว่า ครูตีเต๋นพอใจกับสวัสดิการที่ได้รับจากทางโรงเรียน และสวัสดิการที่ต้องการเป็นพิเศษจากโรงเรียนคือ การได้รับการฝึกอบรม

ครูตีเต๋นมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารได้ให้โอกาสไปศึกษาเพิ่มเติมและส่งไปอบรมสัมมนาในโครงการต่าง ๆ และสวัสดิการที่ได้รับนั้นได้จัดตามความต้องการของผู้สอน เช่น สวัสดิการทางด้านการเงิน

ผู้บริหารโรงเรียนตีเต๋น มีความเห็นในด้านการพัฒนาบุคลากรว่า การส่งเสริมการศึกษาต่อของครูนั้น ได้ส่งเสริมเป็นอย่างดี โดยอนุญาตให้ไปศึกษาต่อเมื่อสอบได้ จัดหาทุนให้ไปศึกษาต่อ ติดตามข่าวสาร ประกาศเกี่ยวกับการศึกษาต่อมาให้ครูทราบ แนะนำให้เรียน อ.ค.ป. ในวันเสาร์-อาทิตย์ และเรียนทางไปรษณีย์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. ปัญหาค้างองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ครูตีเต๋นบางส่วนมีความเห็นว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตรนั้นมีมากเกินไป คลุมเครือ ไม่มุ่งชัดให้แน่นอน และเนื้อหาบางเนื้อหานั้นกว้างเกินไป ยากแก่การวัดจุดประสงค์ ครูต้องรีบเร่งในการสอน เพราะต้องวัดจุดประสงค์ให้ครบ จนนักเรียนไม่ได้รับความรู้อย่างสมบูรณ์

3.2 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน

ครูดีเด่นมีความเห็นในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนว่า ครูดีเด่นพบปัญหาที่เกิดจากหลักสูตรแม่บทคือ เนื้อหาในหลักสูตรนั้นมีมาก แต่เวลาเรียนมีน้อย และยังพบปัญหาที่เกี่ยวกับการจัดการและการใช้เอกสารหลักสูตรคือ จำนวนของ เอกสารไม่พอกับผู้ใช้

ครูดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดทำหนังสือ และทำเอกสาร รายละเอียด รวมทั้งแบบฝึกหัดเสริมเพื่อให้นักเรียนค้นคว้า และทางสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด และอำเภอ ควรจะมีบริการให้ครูได้ซื้อหรือยืม

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น มีความเห็นในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนว่า ครูมีปัญหาในการใช้หลักสูตรคือ ครูไม่มีเวลาศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตร

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนควรบริการด้านเอกสารที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรให้แก่ครู เพื่อความสะดวกต่อครูผู้สอน และผู้บริหารควรนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจแก่ครูผู้สอนตลอดเวลา

ผู้จัดโครงการดีเด่น มีความเห็นว่าในระยะแรกของการจัดโครงการนั้น ต้องศึกษารายละเอียดจากคู่มือการจัดโครงการ ไม่ได้อบรมก่อนการปฏิบัติจริงในโครงการ เพราะทางโรงเรียนขาดงบประมาณในการส่งครูไปอบรม และประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณในการจัดโครงการ ตัวนักเรียนเองก็ยังไม่สามารถเป็นผู้ดำเนินการได้ และนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อม ซึ่งทำให้ไม่สามารถสนองต่อจุดหมายของหลักสูตรได้

ผู้จัดโครงการดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าทางจังหวัดและอำเภอ ควรสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการเข้ารับการอบรมของครู และในระยะแรกของการจัดโครงการ ครูควรเป็นที่เลี้ยง ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียน ให้นักเรียนปฏิบัติจนเกิดความคล่องตัว

3.3 ด้านวิธีสอนของครู และการเรียนของนักเรียน

ครูดีเด่น มีความเห็นว่าปัญหาที่พบในการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาเตรียมการสอน และยังขาดงบประมาณในการผลิตสื่อการสอน และสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน คือ การขาดความพร้อม

ครูดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า แต่ละโรงเรียนควรจัดให้มีห้องศูนย์ วิชาการ บริการเรื่องสื่อการสอน เอกสารประกอบหลักสูตร เครื่องมือวัสดุ และการจัดบริการด้านเอกสารประกอบการเตรียมการสอนของครูให้พร้อมเพียง

ผู้บริหารโรงเรียนดีเต๋นมีความเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอน คือครูขาดความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ครูยังไม่สามารถใช้สื่อการเรียนได้อย่างเหมาะสม และยังไม่สามารถประเมินผลการสอนได้ทุกชั้นตอน ส่วนสิ่งที่ เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ของนักเรียนคือการขาดความพร้อม

ผู้บริหารโรงเรียนดีเต๋น ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ผู้บริหารควรส่งครูเข้ารับการอบรมในการผลิตและการใช้สื่อการสอน หรืออาจเชิญวิทยากรที่มีความสามารถทาง ด้านนี้มาอบรมครูในโรงเรียน และทางโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เด็กได้เข้าเรียนในชั้นเด็กเล็ก เพื่อเตรียมความพร้อมก่อน

ผู้จัดโครงการดีเต๋นมีความเห็นว่า เมื่อนักเรียนเข้าร่วมในโครงการแล้ว มักเกิดปัญหานักเรียนขาดความรู้ และไม่เข้าใจแนวคิดของโครงการอย่างแท้จริง นอกจากนี้ นักเรียนยังต้องร่วมกิจกรรมหลายอย่าง ทำให้ไม่มีเวลาให้กับโครงการ

ผู้จัดโครงการดีเต๋นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ในระยะแรกครูควรให้ความรู้พื้นฐานแก่นักเรียนก่อนการดำเนินการ และอาศัยความร่วมมือจากครูในโรงเรียนช่วยชี้แจง และฝึกจากกิจกรรมในบทเรียน ครูต้องคอยเป็นที่เลี้ยงที่ดี ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ติดตาม ประเมินผลอยู่เสมอ

3.4 การอบรมมณีสัย

ครูดีเต๋นมีความเห็นว่าในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนนั้น ครูดีเต๋น มักจะให้ความรัก และเป็นพี่ปรึกษาในการแก้ปัญหาแก่นักเรียน

ครูดีเต๋นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูควรทำตนเป็นทั้งครูและเพื่อน ของเด็กในเวลาเดียวกัน เป็นพี่ปรึกษาของเด็กเมื่อเด็กมีปัญหา ฝึกนักเรียนให้เป็นคนมีสติ โดยการให้นั่งสมาธิในตอนเช้า และเวลาเลิกเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนดีเต๋นมีความเห็นว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน โดยส่วนรวมในโรงเรียนนั้นไม่มีแต่พฤติกรรมบางอย่างของนักเรียนที่ต้องแก้ไขปรับปรุงนั้น ทางโรงเรียนมีวิธีที่จะให้ผู้ปกครองและครูทราบถึงพฤติกรรมเหล่านั้นของนักเรียนเพื่อแก้ไขร่วมกัน โดยจัดโครงการประชุมผู้ปกครอง เหอมละครั้ง

ผู้จัดโครงการดีเต๋นมีความเห็นว่า ลักษณะนิสัยของนักเรียนที่มักเป็นผลเสียในการจัดโครงการได้แก่ การไม่มีวินัยในตนเอง

ผู้จัดโครงการดีเค่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องความมีวินัยให้แก่เด็ก โดยเริ่มจากวินัยในห้องเรียนก่อน โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้ให้การอบรม และเป็นพี่ปรึกษา ฝึกให้นักเรียนมีวินัยนอกห้องเรียน โดยการเข้าแถว การซื้อของตามลำดับ การเดินกลับบ้าน เป็นต้น

3.5 การวัดผลและประเมินผล

ครูดีเค่นมีความเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากการวัดผลและประเมินผลนั้นสืบเนื่องมาจากครูขาดความรู้และทักษะในการสร้างข้อสอบ

ครูดีเค่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการจับอบรมเกี่ยวกับการวัดผล การสร้างข้อสอบในระดับจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรมีเครื่องมือวัดเป็นแบบมาตรฐานในทุกระดับชั้น และครูในกลุ่มโรงเรียนควรรวมกลุ่มกันจัดทำคลังข้อสอบไว้ในกลุ่ม เพื่อลดภาระในการที่ครูจะมาสร้างขึ้นเอง โดยทำให้เป็นมาตรฐาน เพื่อจะได้นำไปใช้วัดผลทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน และผู้รับผิดชอบ เช่น ที่ศึกษานิเทศก์ ควรจะจับบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวัดผล เช่น แบบฟอร์มการประเมินเครื่องมือวัดผล ข้อสอบมาตรฐาน ให้ครูได้ใช้ด้วย

ผู้บริหารโรงเรียนดีเค่นได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาคาดความรู้เรื่องการวัดผล และประเมินผลของครูในโรงเรียน โดยหาเอกสาร หนังสือ เรื่องการวัดผลให้ครูศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนดีเค่นมีความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรจัดให้มีการสัมมนา ระหว่างครูในโรงเรียน เรื่องการวัดผล ประเมินผล และเชิญผู้รู้มาชี้แจง และควรมีโครงการวัดผลและผ่านจุดประสงค์ โดยจัดเป็นรายจุดประสงค์ บันทึกคะแนนผ่านและไม่ผ่านให้เป็นหลักฐานทุกจุดประสงค์ และผู้บริหารควรประชุมวางแผนงาน กำหนดกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานอย่างแน่นอน และร่วมกับครูแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ผู้จัดโครงการดีเค่นได้ให้ความเห็นหลังจากการประเมินผลโครงการแล้วว่า ปัญหาที่พบในการจัดโครงการก็คือเวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย ดังนั้นจึงควรใช้เวลาออกราชการ มาช่วยในการวางแผนโครงการ จัดระบบงานให้ดี โดยใช้เวลาก่อนและหลังเลิกเรียนปฏิบัติงาน

3.6 บริการที่สนับสนุนพัฒนาการของนักเรียน

ครูดีเค่นมีความเห็นว่า การให้บริการบริการของนักเรียนที่ประสบปัญหา

ที่สุด คือ การบริการซ่อมเสริมนักเรียนเรียนอ่อน และการบริการด้านสื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดจากการบริการนั้นสืบเนื่องมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาที่เกิดจากการจัดสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนคือ ครูไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม

ครูตีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูควรลดกิจกรรมที่มีความจำเป็นน้อยลงบ้าง ควรอุทิศเวลาให้แก่เด็ก จัดเป็นเวรสอนซ่อมเสริมเวลาพักกลางวัน และให้นักเรียนเก่งช่วยสอนนักเรียนที่เรียนอ่อนโดยใช้เวลาว่าง

ผู้บริหารโรงเรียนตีเด่นมีความเห็นว่า การให้บริการในโรงเรียนที่ประสบปัญหามากที่สุด คือ การบริการด้านสื่อการเรียนการสอน ส่วนสาเหตุของปัญหาก็เนื่องมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ และครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาบริการ

ผู้บริหารโรงเรียนตีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติม เช่น ขอบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ทอดผ้าป่าหนังสือ หาเอกสารและหนังสือต่าง ๆ เพิ่มความรู้ให้แก่ครู ช่วยกันผลิตสื่อเพื่อใช้ใน โรงเรียนทุกภาคเรียน และมีห้องเก็บสื่อให้เหมาะสมเพื่อสะดวกต่อการใช้ และมีเจ้าหน้าที่ประจำทำหน้าที่บริการการใช้สื่อ และทำสถิติการใช้สื่อการเรียนไว้ด้วย

3.7 การบริหารงานวิชาการและการบริหารโครงการ

ครูตีเด่นได้ให้ความเห็นว่า อุปสรรคที่เกิดจากการนำความรู้ไปใช้ หลังจากการอบรมหลักสูตร 2521 คือ ประสพการณ์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ และขาดการอบรมต่อเนื่อง ครูตีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทางจังหวัดและอำเภอ ควรจัดให้มีการอบรม และการสัมมนาเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ในการสอน การผลิตสื่อการเรียน การวัดผล และประเมินผล ช่วงเวลาที่จัดอบรมควรเป็นช่วงปิดภาคเรียน และผู้ที่ให้การอบรมควรเป็นบุคคลที่มีความสามารถ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ครูให้เข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ผู้บริหารโรงเรียนตีเด่นได้ให้ความเห็นว่าปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนนี้ ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน

ผู้บริหารโรงเรียนตีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรอบรมวิชาเฉพาะให้แก่ครูทุกหน่วยงาน และเชิญวิทยากรพิเศษ หรือบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องดนตรี เกษตร ไฟฟ้า มาให้ความรู้กับนักเรียน

ผู้จัดโครงการตีเด่นได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาในการบริหารโครงการที่พบบ่อยที่สุด คือ เรื่องเวลา

ผู้จัดโครงการดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรรีห้ครูผู้ทำหน้าที่บริหารโครงการมีเวลาว่างจากหน้าที่สอนประจำ เพื่อจะได้มีเวลาเตรียมงานในโครงการและคิดสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาโครงการ

3.8 การนิเทศการศึกษา และการนิเทศโครงการ

ครูดีเด่นได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการนิเทศการศึกษาไว้ว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดการนิเทศในโรงเรียน คือ การขาดการยอมรับการนิเทศ ส่วนวิธีนิเทศที่เกิดปัญหามากที่สุด ถ้านำมาปฏิบัติในห้องเรียนนั้นคือ การไปเยี่ยมและสังเกตการสอนซึ่งกันและกัน

ครูดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ทางโรงเรียนควรจัดครูที่มีความรู้ ความสามารถในด้านวิชาการ และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการสอน เป็นที่ยอมรับของเพื่อนครูในโรงเรียน มาทำการนิเทศการสอนร่วมกับผู้บริหาร ควรจัดโครงการนิเทศให้เป็นระบบ มีเอกสารการนิเทศให้ครูผู้สอนไว้เป็นหลักฐาน ผู้นิเทศควรพบปะพูดคุยกับผู้ถูกนิเทศ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกันในลักษณะของความเป็นกันเอง

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น มีความเห็นว่า อุปสรรคสำคัญในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนคือ การที่ครูผู้สอนยังเข้าใจว่าการนิเทศเป็นการจับผิด และวิธีนิเทศที่เคยนำไปใช้แล้วเกิดปัญหา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูประเมินตนเอง

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียนในเรื่องการนิเทศว่าเป็นการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ผู้จัดโครงการดีเด่น มีความเห็นว่าปัญหาที่เกิดจากการนิเทศของผู้บริหารนั้นไม่มี เพราะผู้บริหารเข้าใจและเห็นความสำคัญ ได้ให้ความร่วมมือติดตามอย่างใกล้ชิด ปรึกษารื้อกันเป็นประจำ และการปฏิบัติงานก็ทำตามแผนงานที่วางไว้

โดยสรุปแล้ว ความคิดเห็นของครูดีเด่นและผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นมีความเห็นตรงกันในเรื่องปัญหาการนิเทศ คือ ครูผู้สอนขาดการยอมรับการนิเทศดังกล่าว

3.9 การพัฒนาบุคลากร

ครูดีเด่นมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาบุคลากรว่าสาเหตุที่ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนตามหลักสูตร 2521 เพราะเคยชินกับการสอนแบบเก่า และไม่ค่อยมีความศรัทธาในอาชีพครูเท่าใดนัก

ครูตีเค่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการปรับปรุงด้านบริการ สวัสดิการ ของครูให้ทัดเทียมกับข้าราชการอื่น ๆ เพื่อครูจะได้มีเวลาอุทิศให้แก่นักเรียน ไม่ต้องขวนขวายหา รายได้พิเศษอื่น ๆ และจัดสรรงบประมาณให้ทุกโรงเรียนสำหรับผลิตสื่อการเรียน ควรจัดให้มีการอบรมต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความกระตือรือร้นของครู และสิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดที่ครูต้องการได้ รับการอบรมได้แก่การผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอน

ผู้บริหารโรงเรียนก็มีความเห็นว่าครูเคยชินกับการสอนแบบเก่า เช่นกัน และเห็นว่าปัญหาที่พบมากในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การขาดความรับผิดชอบของบุคลากร

ผู้บริหารโรงเรียนตีเค่น ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรชี้แจงให้ครูเข้าใจ ถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของเขา พยายามศึกษารายละเอียดของครูแต่ละคน มอบ หมายงานให้เขารับผิดชอบ โดยผู้บริหารคอยติดตาม ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจเพื่อให้ตั้งใจปฏิบัติงาน จนสำเร็จลุล่วง

ผู้จัดโครงการตีเค่นมีความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรว่า สาเหตุที่ ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนตามหลักสูตร 2521 เป็นเพราะครูเคยชินกับการ สอนแบบเก่า

ผู้จัดโครงการตีเค่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรทำตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี คอยชี้แนะ ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจแก่ครู จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา เพิ่มความรู้เป็น ระยะแก่ครูในเรื่องของวิธีสอนและสื่อการสอน ควรมีการประเมินผลบุคลากรในโรงเรียนทุกเดือน

ด้านการพัฒนาบุคลากร จะเห็นได้ว่าครูตีเค่น ผู้บริหารโรงเรียนตีเค่น และผู้จัดโครงการตีเค่น มีความเห็นตรงกันว่าสาเหตุที่ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการ สอนตามหลักสูตร 2521 นั้น เป็นเพราะเคยชินกับการสอนแบบเก่า ซึ่งเป็นความจำเป็น อย่างยิ่งที่ทั้งครู และผู้บริหารโรงเรียนควรเร่งแก้ไขปัญหานี้ เพื่อความมีประสิทธิภาพและคุณภาพ ของการประถมศึกษา

4. ปัญหาด้านองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนใน โรงเรียนประถมศึกษา

4.1 คุณภาพของนักเรียน

4.1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ครูตีเค่นไค้ให้ความเห็นในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า การที่นักเรียนบางคนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เป็นเพราะผู้ปกครองไม่ค่อยสนับสนุน เด็กจึงใช้เวลาทำงานอื่นมาก

ครูตีเค่นไค้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูควรสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน และทางโรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ให้เพิ่มความเอาใจใส่แก่นักเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนตีเค่นไค้ให้ความเห็นในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชากลุ่มทักษะ คือ ภาษาไทยและคณิตศาสตร์นั้นอยู่ในเกณฑ์ที่น่าจะปรับปรุงให้ดีขึ้น วิชาภาษาไทยนั้นเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่กลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ได้ อย่างสะดวก ส่วนคณิตศาสตร์ก็มีความสำคัญต่อชีวิตมาก นักเรียนใช้ความรู้ทั้ง 2 วิชานี้ในชีวิตประจำวันมาก

ผู้จัดโครงการตีเค่นไค้ให้ความเห็น ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า สาเหตุที่ทำให้คุณภาพการเรียนการสอนในชมบทต่ำ เนื่องมาจากเศรษฐกิจของครอบครัวในชมบทไม่ดี ทำให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพและสติปัญญา

ผู้จัดโครงการตีเค่นไค้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทางโรงเรียนควรจัดบริการอาหารกลางวัน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ยากจน โดยจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการแก่นักเรียน ให้นักเรียนซื้อในราคาถูก หรือรับประทานฟรี และขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดหาทุนอาหารกลางวันแก่เด็กยากจน

4.1.2 ด้านคุณสมบัติอันพึงประสงค์

ครูตีเค่นไค้ให้ความเห็นในด้านคุณสมบัติอันพึงประสงค์ว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ คือ ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยนักเรียนมากเกินไป พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่นักเรียนยังขาดนั้นได้แก่ การรู้จักแก้ปัญหา ส่วนอุปสรรคในการพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียน คือ ครูบางท่านไม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

ครูตีเค่นไค้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทางโรงเรียนและผู้ปกครองควรร่วมกันปรึกษาหารือในการแก้ไขปัญหของเด็ก ผู้ปกครองและครูควรให้ความสนใจ ให้ความรัก ความเข้าใจ คอยอบรมสั่งสอน และให้ความเป็นธรรมแก่เด็ก ครูและผู้ปกครองควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก ครูควรจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้ปฏิบัติจริง และสร้างสถานการณ์จำลองให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติและฝึกแก้ปัญหา

ผู้บริหารโรงเรียนที่เด่นได้ให้ความเห็นในด้านคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของนักเรียนว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เนื่องจากผู้ปกครองปล่อยปละนักเรียนมากเกินไป และนักเรียนในโรงเรียนยังขาดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ การรู้จักแก้ปัญหา

ผู้บริหารโรงเรียนที่เด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทางโรงเรียนและทางบ้านควรร่วมมือกันแก้ปัญหาของเด็ก แจกเอกสารเนื้อหาที่มีแนวโน้มให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการให้ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก และครูต้องหมั่นอบรม ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดสำหรับเด็กที่มีปัญหา ควรมีการศึกษาเป็นรายบุคคล และครูต้องเอาใจใส่ติดตามเป็นพิเศษ

ผู้จัดโครงการที่เด่นได้ให้ความเห็นในด้านคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของนักเรียนว่าคุณสมบัติอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่เกิดยาก แต่ผู้จัดโครงการที่เด่นได้พยายามปลูกฝังคือ การมีวินัยในตนเอง และวิธีแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนเมื่อเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่คือ การแนะนำ ชี้แจงอบรมนักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ

ผู้จัดโครงการที่เด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กนักเรียนนั้น ครูควรวีธีสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มให้นักเรียนได้สร้างกฎเกณฑ์ร่วมกันทำงาน และแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการทำงานทุกอย่างต้องยึดหลักประชาธิปไตย ให้นักเรียนรู้จักมีหน้าที่รับผิดชอบ ครูควรให้ความสำคัญต่อหน้าที่ของเขา และชมเชยทุกครั้งที่ทำางานสำเร็จ

4.2 การตอบสนองต่อชีวิตและสังคมของนักเรียนประถมศึกษา

ครูที่เด่นได้ให้ความเห็นในด้านการตอบสนองต่อชีวิตและสังคมของนักเรียนประถมศึกษาว่าคุณธรรมที่นักเรียนในระดับประถมศึกษายังมีน้อยไปคือ ความรับผิดชอบ

ครูที่เด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ครูควรฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เช่น แบ่งงานให้ทำเป็นรายบุคคล เป็นกลุ่ม แบ่งเขตรับผิดชอบในการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ครูควรเน้นด้านจริยธรรมให้มากโดยมีการจัดสัมมนา จัดนิทรรศการ และส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยครูต้องทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในโรงเรียนและในสังคม

ผู้บริหารโรงเรียนที่เด่น ได้ให้ความเห็นว่าคุณสมบัติที่นักเรียนประถมศึกษา ยังขาดนั้นได้แก่การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ส่วนสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการจัดการศึกษาให้นักเรียน มีคุณภาพและมาตรฐาน ได้แก่ โรงเรียนขาดครูที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน

ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันจัดกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรรจัดกิจกรรมนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ เช่น ให้นักเรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะสถานต่าง ๆ พยายามชักชวนให้นักเรียนรักถิ่นที่อยู่ของตน พยายามนำวิชาความรู้ที่เรียนไปพัฒนาชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีข้อค้นพบที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าสนใจ และจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ และคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนของครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น และปัญหาค้างงข้อประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ผลการวิจัยปรากฏว่า ทั้งครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น มีความเห็นตรงกันว่า บุคลากรในโรงเรียนมีการพัฒนาจุดมุ่งหมายของโรงเรียนให้สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยทางโรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นิเชต สุนทรพิทักษ์ (2522:3) ที่กล่าวว่า โรงเรียนจะต้องให้โอกาสเด็กได้แสดงออก ได้ทดลอง ได้แก้ปัญหา และแก้ปัญหา ได้คิด ได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เพื่อจะได้สร้างอุปนิสัย คิดเป็น ทำเป็น มีวินัย มั่นใจในกำลังความคิด และระบบความคิดด้วยเหตุผลของตนเอง มีความคิดริเริ่ม มีความรับผิดชอบ และเข้าใจในคุณค่าของการทำงานด้วยตนเอง นอกจากนี้นักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต และพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการเป็นผู้นำชุมชน และการร่วมกิจกรรมในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นการเรียนการสอนในโรงเรียนจึงบรรลุเป้าหมายที่โรงเรียนและชุมชนได้ตั้งไว้

2. ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่าครูดีเด่นประสบปัญหาที่เกิดจากหลักสูตรแม่บท คือ เนื้อหาในหลักสูตรมีมาก แต่เวลาเรียนมีน้อย เช่น เนื้อหาวิชาภาษาไทยมีมากเกินไปไม่เหมาะสมกับเวลาที่

กำหนดให้ เนื้อหาบางเรื่องไม่สัมพันธ์กับสภาพท้องถิ่น คำยากที่กำหนดให้ในแต่ละบทมีมากเกินไป (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527:8) นอกจากนี้ครูยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ และการใช้เอกสารหลักสูตร เนื่องจากจำนวนของเอกสารไม่พอกับผู้ใช้ ดังที่ เพราพรณ โกมลมาลย์ (2526:38) ได้กล่าวไว้ว่า ครูประสบปัญหาในด้านเอกสารประกอบการสอน อันได้แก่ แผนการสอน คู่มือครู หนังสืออ้างอิง เอกสารสำหรับให้นักเรียนค้นคว้า เอกสารดังกล่าวนี้มักไม่เพียงพอแก่ความต้องการและการจัดส่งล่าช้า ครูจึงไม่ได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร เป็นผลให้ครูขาดความมั่นใจ และมีทัศนคติไม่ดีต่อการสอนตามหลักสูตร (สุนน อมรวิวัฒน์ 2521:13-16) ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขก็คือ จัดงบประมาณให้แก่โรงเรียนเพิ่มขึ้น จัดพิมพ์เอกสารเสริมประกอบการณ์ให้มากขึ้น นอกจากนี้หน่วยงานการศึกษาในระดับท้องถิ่น อาจทำหน้าที่เป็นหน่วยกลางในการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ เพื่อบริการด้านเอกสาร วารสาร และจุลสาร ส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ในท้องถิ่น สำรวจและจัดพิมพ์รายชื่อแหล่งวิชาการที่ครูและนักเรียนสามารถจะค้นคว้าได้ (เฉลิมพร ลพอุทัย 2529: 81)

3. ด้านวิธีสอนของครู และการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูที่เด่นได้แนวคิดใหม่ ๆ จากการอบรม การสัมมนาปรับปรุงการสอนมากที่สุด เนื่องจากการเข้าอบรมเป็นการเพิ่มพูนความสามารถและวิธีการที่จะทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอนมากขึ้น ดังผลการวิจัยของ อากรณ ปรีตาสูวรรณ (2527:79-128) และ มานพ กมลนาวิน (2529:134) ที่พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนโดยเตรียมการสอน สร้างสื่อการสอนเพิ่มเติม ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับ การฝึกอบรมมา และได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น จากการฝึกอบรมมากขึ้น ดังนั้นการให้ครูหรือบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่มาสับสนุนทุกวิถีทาง เพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็ง ทันสมัย และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ช่อทิพย์ ธรรมรักษ์ 2529:144)

ส่วนวิธีสอนที่ครูที่เด่นใช้และประสบผลสำเร็จมากที่สุดได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ เนื่องจากการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์นี้มียึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม ทำให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียน เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวนักเรียน (ทีศนา แคมมณี 2522:200) ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างเป็นสุข

สำหรับปัญหาที่พบในการเรียนการสอนมากที่สุดคือ ครูมีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาเตรียมการสอน และขาดงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนอีกด้วย ดังที่ ประสงค์ พิมล (2525:41) กล่าวว่า ครูส่วนมากมีภาระหน้าที่ในการสอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาผลิตสื่อ งบประมาณจากทางโรงเรียนที่จะสนับสนุนการผลิตก็ไม่เพียงพอ และครูยังขาดความรู้ ทักษะ ขาดประสบการณ์และผู้นำในการผลิตสื่ออีกด้วย ดังนั้นควรแก้ไขด้วยการแต่งตั้งครูในโรงเรียนที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อผลิตสื่อการเรียน โดยลดชั่วโมงสอนลง จัดให้มีการอบรมการผลิตสื่อ มีการแนะนำสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ และในด้านการจัดซื้อสื่อการเรียนนั้น ควรเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกซื้อเองบ้าง หรือถ้าทางจังหวัดจัดซื้อให้ก็ควรเป็นสื่อการเรียนที่ได้มาตรฐาน ดังที่ เฉลิมพร ลพอุทัย (2529:78) กล่าวไว้ว่า ทางราชการควรจัดซื้อการเรียนสำเร็จรูปที่มีลักษณะแข็งแรง ทนทาน สวยงามให้แก่นักเรียน แทนค่าวัสดุรายหัว ซึ่งน่าจะสามารถประหยัดงบประมาณด้านสื่อการเรียนลงไปได้มาก เพราะสื่อการเรียนเหล่านี้เป็นสื่อถาวรที่โรงเรียนจะต้องเก็บรักษาไว้ใช้ในปีการศึกษาต่อไป ไม่ต้องจัดสรรงบประมาณทุกปี

จากการวิจัยนี้ ยังพบว่าสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนคือความยากจน และการขาดความพร้อม ดังนั้นเพื่อการแก้ปัญหาดังกล่าว จึงควรจัดงบประมาณให้แก่โรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มมากขึ้น เด็กควรได้รับอุปกรณ์การเรียน รวมทั้งเครื่องแต่งกาย และบริการอาหารกลางวันจึงจะทำให้เด็กมีความสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สันทัต อินทริกานนท์ 2527:147) นอกจากนี้ วิชิต ทองนุ้ย (2528:25) ยังได้กล่าวอีกว่า โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดผลผลิตที่ทำรายได้ให้แก่นักเรียน จัดโครงการอาหารกลางวัน ให้ครูทุกคนช่วยสนับสนุนด้วย เชิญชวนผู้ปกครองหมั่นเวียน ผลิตเปลี่ยนมาช่วยโครงการอาหารกลางวัน จัดตั้งกองทุนการศึกษาหรือมูลนิธิการศึกษาของโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กยากจน ติดต่อขอทุนการศึกษาจากแหล่งทุนต่าง ๆ และจากผู้มีจิตศรัทธา เป็นต้น

4. ด้านการอบรมผู้มิถิย

ประชากร ร้อยละ 67.61 แสดงความคิดเห็นว่าลักษณะนิสัยของนักเรียนที่มักเป็นผลเสียในการจัดโครงการได้แก่ การไม่มีวินัยในตนเอง ซึ่งผู้จัดโครงการดีแต่มีแนวปฏิบัติที่จะทำให้เด็กมีวินัยได้หลังจากที่เข้าร่วมในโครงการแล้ว โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2527:883-912) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูไว้ว่า ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเด็ก เนื่องจากครูเป็นผู้มีอิทธิพลต่อเด็กมาก พฤติกรรมและเจตคติของครูสามารถ

ถ่ายทอดไปสู่เด็กใต้ทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนั้นทางโรงเรียนยังได้จัดโครงการเสริมสร้างวินัยควบคู่กับโครงการประชาธิปไตยและสหกรณ์ด้วย ซึ่งนอกจากจะได้ฝึกความมีวินัยในตนเองแล้ว ยังได้ฝึกความรับผิดชอบอีกด้วย เนื่องจากการเป็นคนมีระเบียบวินัยนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะวางรากฐานให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูง ซึ่งการฝึกฝนความมีวินัยในตนเองและความรับผิดชอบแก่เด็กนั้น ส่วนใหญ่ผู้จัดโครงการก็ tend จะใช้กระบวนการกลุ่มมาสอดแทรกในการเรียนการสอน เนื่องจากการฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำและผู้ตาม เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจด้วยตนเอง และรับผิดชอบต่อการทำงาน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะ และพัฒนาบุคลิกภาพของตนให้เป็นผู้มีความมั่นใจในตนเอง และมีบุคลิกภาพอันเหมาะสม (จวงจันท์ พวงจันท์แดง 2526:67)

5. ด้านการวัดผล และประเมินผล

จากการวิจัยนี้ พบว่าปัญหาที่เกิดจากการวัดผล ประเมินผล คือการขาดความรู้ และทักษะในการสร้างข้อสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมปอง ภูวราภรณ์ (2525:138) และ อุดม คำชาติ (2529:134) ที่พบว่า ครูประสบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผลการเรียนมาก เช่น การขาดแบบทดสอบ ไม่มีความรู้และเวลาในการสร้างเครื่องมือวัดผล ขาดวัสดุ อุปกรณ์ และขาดงบประมาณ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนก็ tend ได้แก้ปัญหาคาดความรู้ เรื่องการวัดผลและประเมินผลของครูในโรงเรียน โดยการหาเอกสาร หนังสือ เรื่องการวัดผลให้ครูศึกษา และยังสนับสนุนให้มีการดำเนินการวัดผลอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับระเบียบการวัดผล ตั้งกรรมการวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบ และให้ครูทำรายงานผลการเรียนการสอนให้ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

6. ด้านบริการที่สนับสนุนพัฒนาการของนักเรียน

จากการวิจัยนี้ พบว่า การให้บริการที่ประสบปัญหามากที่สุดในโรงเรียนนั้น ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนก็ tend มีความเห็นตรงกันว่า คือ บริการด้านสื่อการเรียนการสอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภกัญญา สุจริตจิตร (2522:152) ที่พบว่าครูโรงเรียนประถมศึกษาทุกสังกัดมีปัญหาในการทำสื่อการเรียนซึ่งผู้บริหารโรงเรียนก็ tend มีแนวทางแก้ไขโดยหาเอกสารและหนังสือต่าง ๆ ที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ในการจัดทำสื่อการเรียนให้แก่ครู ทางจังหวัดควรจะมีบุคลากรที่จะเป็นวิทยากรให้คำแนะนำ หรือผลิตสื่อการเรียนสำเร็จรูป เพื่อแจกหรือให้ครูยืมไปใช้ อีกทั้งควรจัดสัมมนาครูที่สอนด้วยกัน ให้ร่วมมือช่วย

เหลือกันในการผลิตสื่อการเรียนขึ้นใช้ ส่วนสถาบันการศึกษาที่ผลิตครู ควรเน้นการสอน การจัดทำสื่อการเรียน โดยเน้นภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกไปสามารถผลิตสื่อการเรียนใช้ได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เช่น หน่วยงานนิเทศก์ วิทยาลัยครู ควรจัดทำเป็นศูนย์วัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านสื่อการเรียน การสอนแก่ครู (วัฒนา ล่วงลือ 2523:92)

7. ด้านการบริหารงานทางวิชาการและการบริหารโครงการ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนและเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการจากผู้บริหาร แต่ครูก็ค้นก็ยังพบปัญหาในการนำความรู้ไปใช้หลังจากการอบรมหลักสูตร 2521 เนื่องจากประสบการณ์ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ และขาดการอบรมต่อเนื่อง ดังผลการวิจัยของ บุญผา บุญอนันต์ (2527:95) ที่พบว่า ครูประจำการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง ต้องการให้มีการจัดอบรมในเรื่องการผลิต และการใช้อุปกรณ์การสอนเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาดนตรี และนาฏศิลป์ และกลุ่มทักษะภาษาไทยตามลำดับ ส่วนวิธีการอบรมต้องการให้ใช้วิธีการสาธิต การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนสามารถช่วยให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจที่จะสอนงานนั้น ๆ โดยการส่งครูไปอบรมระยะสั้น 3-5 วัน ในวิทยาลัยครู หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่นั้น โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527:191) และควรมีการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรหรือบุคลากรในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการสอน การสาธิต แนวปฏิบัติโดยมีค่าตอบแทนให้วิทยากรบ้าง (บันลือ พฤษะวัน 2528:21)

8. ด้านการนิเทศการศึกษา และการนิเทศโครงการ

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาสำคัญในการจัดการนิเทศในโรงเรียนคือ ครูส่วนใหญ่ขาดการยอมรับการนิเทศจากผู้บริหาร เข้าใจว่าการนิเทศเป็นการจับผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการนิเทศในโรงเรียนส่วนใหญ่เน้นปฏิบัติโดยมิได้ชี้แจงจุดมุ่งหมายของการนิเทศในโรงเรียนให้ครูทราบ ตลอดจนมิได้กำหนดบทบาท และความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานด้านการนิเทศให้ชัดเจน ทำให้ครูผู้สอนไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน และยังมีความคิดเห็นว่ามีลักษณะเป็นการคอยตรวจหาความผิดในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้ครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน (วินัย ตะสดีชัย อ่างถึงโน เทียน เขียวภักดี

2529:127) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นมีแนวปฏิบัติในการแก้ไข้ปัญหาโดยประชุม ชี้แจง ทำความเข้าใจกับครูในโรงเรียนในเรื่องการนิเทศว่าเป็นการร่วมมือ ช่วยเหลือกันเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มิใช่เป็นการจับผิด จัดโครงการนิเทศเป็นระบบและมีการนิเทศสม่ำเสมอ มีเอกสารการนิเทศให้ครูผู้สอนไว้เป็นหลักฐานด้วย และถ้าผู้บริหารมีงานมาก ก็จะมอบให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าสาย หรือครูที่มีความรู้ ความสามารถ ช่วยกันนิเทศ การนิเทศจะนิเทศเป็นกลุ่ม ระดับชั้น หรือนิเทศเฉพาะชั้นที่ครูผู้สอนเกิดปัญหา และผู้นิเทศควรได้มีการพบปะพูดคุยกันนอกห้องเรียน ในลักษณะความเป็นกันเอง แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน

9. ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสาเหตุที่ครูส่วนใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนตามหลักสูตร 2521 เนื่องจากยังเคยชินกับการสอนแบบเก่า คือ แสดงบทบาทเสียเอง ง่ายกว่าที่จะสอนตามแนวใหม่ เห็นว่าการสอนแนวใหม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับครูมากขึ้น (สมพร สุทัศน์ย์ อ่างถึงใน อุดม คำชาติ 2529:3) จึงใช้วิธีการแบบบรรยายโดยยึดหนังสือเป็นหลัก นอกจากนั้นจากผลการวิจัยของ วรางศนา บัณยานาค (2527:147) ยังพบว่า แม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษาจะเปลี่ยนแปลงมาเป็นเวลา 10 ปีแล้วก็ตาม แต่การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโดยมิได้เตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรหรือครูผู้สอนอย่างเพียงพอโดยเฉพาะผู้บริหาร หรือครูที่ปฏิบัติราชการมานาน หรือมีอายุราชการมาก ย่อมเคยชินต่อหลักสูตรเก่า ซึ่งไม่เอื้ออำนวยและสอดคล้องกับการสอนของหลักสูตรใหม่ จึงทำให้มีผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (ไพโรจน์ สุขวงศ์วิวัฒน์ 2526:263) ซึ่งแนวปฏิบัติในการแก้ไข้ปัญหานี้้น ฝ่ายศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด ควรจัดแบบทดสอบให้ครูได้วัดระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และจัดให้ครูได้ไปดูการสอนและการจัดชั้นเรียนของครูดีเด่น เพื่อนำผลจากการสังเกตในสิ่งที่ได้มาปรับปรุงให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น (ธานีทร์ อัครรัตน์ 2529:102) นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรนิเทศการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ คอยให้ขวัญและกำลังใจโดยการยกย่อง ชมเชย และพิจารณาความดี ความชอบเป็นพิเศษ

ปัญหาที่งานองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

1. คุณภาพของนักเรียน

1.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำนั้นเป็นเพราะ เศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี จึงเกิดปัญหาด้านสุขภาพและสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ayres and Dorfman (อ้างถึงใน ปิยวรรณ วิรัชชัย 2521:1-2) ที่ว่า ความยากจนของบิดามารดา มีผลทำให้เป็นโรคขาดอาหาร และเกิดการเจ็บป่วย ซึ่งผลของความเจ็บป่วยและความไม่สมบูรณ์ทางกายนี้ มีความสัมพันธ์กับสติปัญญาของเด็ก คือ ทำให้เด็กไม่อยู่ในสภาพที่จะเรียนรู้ที่เรียนต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งผลเสียที่ตามมาก็คือ การสอบตก และการออกจากโรงเรียนโดยที่ยังเรียนไม่จบ จึงนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งครูควรช่วยเหลือเด็กเท่าที่จะช่วยได้ เช่น การให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีประโยชน์และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างเพียงพอ ช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง และสามารถร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี และควรจัดกิจกรรมอื่น ๆ สนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน เช่น การปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528:22-23)

1.2 การสร้างให้เด็กมีคุณสมบัติอันพึงประสงค์

จากผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่นักเรียนในโรงเรียนยังขาดคือ การรู้จักแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.:84-88) ที่พบว่า โรงเรียนร้อยละ 87 ซึ่งอยู่ในชนบทนั้น จัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับหลักสูตร และพบว่าคุณสมบัติของนักเรียนในด้านการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีคุณธรรมและเป็นพลเมืองดี ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นทางโรงเรียนควรหมั่นอบรม ดูแลติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด ควรจัดกิจกรรมเสริมในโรงเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักเรียนต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้รู้จักแก้ปัญหา และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ฝึกประชาธิปไตยทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เน้นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ให้ได้ตามที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งยกย่องนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี เช่น ช่วยเหลืองานของโรงเรียน มารยาทเรียบร้อย ให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนในโรงเรียน

2. การตอบสนองต่อชีวิตและสังคมของนักเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่า คุณสมบัตินี้ทำให้เป็นพลเมืองดี ที่นักเรียนที่จบหลักสูตรยังขาดนั้นได้แก่ ความรับผิดชอบ และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ซึ่ง ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523:64-71) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าบุคคลขาดลักษณะวินัยแห่งตน ฉะนั้นในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้มีจริยธรรมสูงจะต้องพัฒนาลักษณะวินัยแห่งตนควบคู่กับความรู้ เหตุผล และทัศนคติทางจริยธรรมด้วย ดังนั้นควรมีวิธีการพัฒนาจริยธรรมดังกล่าว โดยการพูดปรึกษาหารือหรืออภิปราย ระหว่างครูและเด็กคนเดียวหรือทั้งชั้นก็ได้ เพื่อที่จะให้เด็กได้ฝึกหัดให้มีความสามารถในการพิจารณาตัดสินเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

งานซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องเร่งดำเนินการอย่างรีบด่วน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ และคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่า งานซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องเร่งดำเนินการอย่างรีบด่วน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นอันดับแรกนั้นได้แก่ การสร้างเสริมขวัญและกำลังใจแก่ครูประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางค์ จันทวานิช (2527:40) ที่พบว่า ครูส่วนใหญ่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง แต่ต้องเสียภาษีสังคมค่อนข้างสูง การต้องหารายได้เพิ่มจะมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่สอน นอกจากนั้นสภาวะรายได้ไม่พอรายจ่าย ทำให้ท้อแท้ ขาดกำลังใจในการทำงาน ครูบางคนมีปัญหาเรื่องที่พักอาศัยอยู่ไกลจากโรงเรียนมาก ก็จะเสียทั้งเวลา ค่าพาหนะ แรงกายในการเดินทาง และยังคงห่วงเรื่องความปลอดภัยอีกด้วย สำหรับการได้โอกาสเรียนต่อ ครูส่วนใหญ่ต้องการเรียนต่อเพื่อเพิ่มวุฒิ ถ้าถูกตัดโอกาสดังกล่าวก็จะเสียกำลังใจ ปฏิบัติงานโดยขาดความกระตือรือร้น ทำให้สัมฤทธิ์ผลของนักเรียนถูกกระทบกระเทือน ในแง่ของความสัมพันธ์กับครูใหญ่ เพื่อนครู นักเรียน และผู้ปกครอง การขาดความสัมพันธ์กับคนเหล่านี้ทำให้ครูเกิดความท้อถอย เบื่อหน่ายอาชีพ และสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลต่อการสอนเช่นกัน และถึงแม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูประถมศึกษา เป็นต้นว่า การเลื่อนเงินเดือน 2 ชั้น การให้สวัสดิการทางด้านต่าง ๆ ที่ครูพึงได้ แต่การส่งเสริมขวัญและกำลังใจดังกล่าวก็ยังไม่พอเพียงกับครูประถมศึกษา ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรเร่งพิจารณาหาวิธีการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้แก่ครูประถมศึกษาอย่างรีบด่วน , เพื่อจะให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพและคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ และคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร ควรได้มีการปรับปรุงเนื้อหาบางวิชา เช่น ภาษาไทย สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ให้เหมาะสมกับเวลาและวัยของเด็ก ควรจัดทำรายละเอียดของเอกสารค้นคว้าเพิ่มเติม และแจกให้พอใช้อย่างทั่วถึง
2. ด้านการเรียนการสอน ทางหน่วยศึกษานิเทศก์อำเภอหรือจังหวัด ควรจัดให้มีการอบรมในด้านวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่ครูคิดค้นปฏิบัติแล้วได้รับผลสำเร็จมาก เช่น กลุ่มสัมพันธ์ โดยเชิญครูดีเด่นเป็นวิทยากรสาธิตการสอน แก่ครูที่เข้ารับการอบรม
3. ด้านการอบรมรมณีสัย โรงเรียนประถมศึกษาควรเน้นโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน โดยจัดให้มีการประกวดกันในแต่ละห้องในสายชั้นเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยแก่เด็ก
4. ด้านการวัดผล ประเมินผล ควรจัดอบรมเพิ่มเติมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวัดผลให้ดีขึ้น และควรมีแหล่งรวบรวมเครื่องมือวัดผลมาตรฐานในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนหรือในอำเภอ จังหวัด สำหรับครูใช้ในการวัดผลได้สะดวกขึ้น
5. ด้านบริการที่สนับสนุนพัฒนาการของนักเรียน
ควรให้งบประมาณในการผลิตสื่อให้มากขึ้น และควรมีการร่วมมือกันผลิตสื่อขึ้นเพื่อใช้ร่วมกันในโรงเรียนและในกลุ่มโรงเรียน
ด้านการซ่อมเสริมนักเรียนอ่อน ทางโรงเรียนควรชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจ และร่วมมือกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน
และควรมีการจัดโครงการที่ส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนในทุกโรงเรียน
6. ด้านการบริหารโครงการ
ควรให้มีการอบรมครูที่เข้าโครงการต่าง ๆ โดยชี้แจงขั้นตอนการปฏิบัติโดยเข้าใจ และให้เวลาในการจัดโครงการให้เพียงพอ โดยลดชั่วโมงสอนของครูที่ปฏิบัติงานในโครงการนั้น ๆ
7. ด้านการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ควรอบรมให้ผู้บริหารและครู เข้าใจถึงหลักของการนิเทศ และควรทำความเข้าใจ ชี้แจงแนะนำแก่ครูก่อนทำการนิเทศ

8. ด้านการพัฒนาบุคลากร ควรมีการนำเทคโนโลยีหรือวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากร เช่น การบริหารบุคลากรแบบ O.C. มีการประกวด แข่งขัน ในแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ครูผู้จัดโครงการในกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากโครงการ ประชาธิปไตย/สหกรณ์ เช่น โครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยศึกษาในโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาติดตามพฤติกรรมของครูดีเด่น ผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น และผู้จัดโครงการดีเด่น